

Randmeerconcertbrief

Seizoen 2012/13 nr 11

Daria van den Bercken piano
Lukaskerk Ermelo

programma 16 maart 2013	1
over Daria van den Bercken	2
toelichting door Anne de Vries	3-4
contactadressen en concertlocaties	5
agenda seizoen 2012/2013	6

11e Randmeerconcert - seizoen 2012/2013
zaterdag 16 maart 2013 20.00 uur
Lukaskerk Ermelo

Daria van den Bercken - piano

Georg Friedrich Händel
(1685-1759)

Suite in d kl.t. HWV 436
- Allemande
- Allegro
- Air. Lentement
- Gigue: Presto
- Menuetto

Suite in F gr.t. HWV 427
- Adagio
- Allegro
- Adagio
- Fuga: Allegro

Menuet in g kl.t.

Chaconne in G gr.t.

Pauze

Claude Debussy
(1862-1918)

Préludes pour piano
uit boek II 'Ondine' L 123 nr 8 (1910-12)
- Scherzando

uit boek II 'Les Fées sont d'exquises danseuses' L 123 nr 4 (1910-1912)
- Rapide et léger

Igor Fjodorovitsj Stravinsky
(1882-1971)

Tango (1940 / 1953)

Circus Polka (1942)

Ludwig van Beethoven
(1770-1827)

Sonate op. 110 (1820-1822)
- Moderato cantabile molto espressivo
- Allegro molto
- Adagio, ma non troppo - Fuga. Allegro, ma non troppo

Daria van den Bercken

Sinds het winnen van de Debuut Publieksprijs in 2006 heeft de Nederlands-Russische pianiste Daria van den Bercken opgetreden in de meest toonaangevende zalen en festivals in Nederland. Verder speelde zij recitals in onder andere Rusland, Brazilië, Frankrijk, Slovenië, VS, Canada, Jordanië, Duitsland, Zweden, Indonesië, Nieuw Zeeland, Australië en Japan. Tijdens haar studie won Daria van den Bercken meerdere prijzen in onder meer het Steinway Concours, Prinses Christina Concours en de Vriendenkrans 2005 van het Concertgebouw in Amsterdam. In 2010 was zij finaliste van het eerste Internationale Paul Badura Skoda Concours in Spanje. In 2007 debuteerde Daria met het Rotterdam Philharmonisch Orkest waar ze het pianoconcert van Clara Schumann speelde. Nationale kranten spraken over 'Daria's daverende debuut'. Zij kwam terug als soliste bij dit orkest in 2008/09 met Mozart's pianoconcert in C groot KV 467 onder leiding van Yannick Nézet-Séguin. Datzelfde seizoen soleerde zij met het Gelders Orkest met Mozart's negentiende pianoconcert en speelde ook met andere Nederlandse orkesten. Daria werkte met dirigenten als Christoph Poppen, JoAnn Falletta, Ivan Meylemans en Shi-Yeon Sung. Weer een seizoen later keerde zij voor de derde keer terug bij het Rotterdams Philharmonisch met Messiaen's Oiseaux Exotiques. In de afgelopen seizoenen speelde Daria ook in festivals zoals het Delft Chamber Music Festival, het Internationaal Gergiev Festival in Rotterdam, het Stift Festival, het Grachtenfestival in Amsterdam en Virada Cultural in São Paulo (Brazilië). Daria van den Bercken studeerde twee jaar aan de Jacobs School of Music in Bloomington, Indiana (VS) bij Menahem Pressler en Leonard Hokanson. Dit was tijdens haar Bachelor's Degree (2002) en Master's Degree (2005) in Amsterdam, respectievelijk bij Milla Baslawskaja en Naum Grubert. Masterclasses en extra lessen bij Murray Perahia, Leon Fleisher, Elisabeth Leonskaja, Marie-Françoise Bucquet en Alicia de Larrocha zijn van grote betekenis geweest in de bijdrage van haar muzikale ontwikkeling. Naast solo-optredens is Daria zeer actief als kamer-musicus. Zij treedt regelmatig op met zangers als Christianne Stotijn, Henk Neven en Karin Strobos maar ook met klarinettist Michael Collins, fagottist Bram van Sambeek, het Russische Atrium Kwartet en de Nederlandse Parkanyi Kwartet en Ruysdael Kwartet. Daria geeft regelmatig kinderconcerten door heel Nederland en gaf les aan de Escola Esproarte in Portugal. Deze school is opgezet volgens het Venezolaanse muzieksysteem El Sistema. Daria's meest recente project Handel At The Piano is erop gericht een wereldwijd publiek kennis te laten maken met de klavierwerken van Händel. Hiervoor kreeg zij in augustus 2012 de prestigieuze Amsterdamprijs toegekend. In oktober 2012 verscheen de cd met werken van Händel op het label Sony Classical

Fotografie: Andreas Terlaak

Toelichting 1/2

Klaviersuites van Georg Friedrich Händel

De klavermuziek van Georg Friedrich Händel behoort tot zijn minder bekende werk. De 'Suites de Pièces pour le Clavecin', uitgebracht in 1720 en 1733, zijn echter meesterstukken. In vergelijking met soortgelijke composities van Johann Sebastian Bach of met de kleine elegante sonates van Domenico Scarlatti valt er in technisch-compositorisch opzicht misschien het een en ander op af te dingen, maar de suites bruisen van inventiviteit en energie. Händel was er in zijn Engelse jaren - hij verbleef er vanaf 1712 tot het eind van zijn leven in 1759 - niet bepaald op uit om zijn klavecimbelmuziek via een uitgever te gelde te maken. Zijn commerciële belangen lagen in opera's en oratoria. Hij schonk minder aandacht aan een doorwrochte vormgeving dan Bach en maakte zijn stukken minder puntig dan Scarlatti. Zijn energie stak hij liever in de theatrale werken waarmee hij zijn publiek en zijn broodheren bediende. Dit verklaart misschien waarom Händels klavermuziek minder interessant werd gevonden, ja zelfs gedurende lange jaren veronachtzaam werd, door klavecinisten en pianisten die wel goede sier maakten met zijn beide grote tijdgenoten.

Händels 27 suites en aanverwante klavierstukken waren waarschijnlijk bedoeld voor zijn lespraktijk. Ze dienden ook om eigenhandig zijn vrienden en andere relaties te vermaken. Dat hij in 1720 zijn eerste serie acht suites publiceerde - waaruit vanavond de suite in F HWV 427 zal klinken - was bedoeld als tegenwicht tegen een niet-geautoriseerde uitgave in 1719, een piratenstreek van de Engelse uitgever John Walsh bij drukker Jeanne Roger in Amsterdam. In zijn voorwoord schrijft Händel dat hij wel tot een eigen uitgave moest overgaan omdat er incorrecte kopieën in het buitenland waren opgedoken. Van het tweede boek met o.a. suite nr.3 in d HWV 436, uit 1733, staat niet vast of Händel er mee ingestemd heeft, al had hij in 1720 wel een nieuwe uitgave aangekondigd.

De klassieke klaviersuite bestaat uit gestileerde dansen volgens het patroon van de Franse suite: allemande - courante - sarabande - gigue.

Dit is de strakke vormgeving van HWV 427. Soms laat Händel er een prelude (ouverture) aan voorafgaan, een enkele keer bouwt hij in het midden een fuga in. Beide komen we tegen in HWV 436. Ook maakt hij graag gebruik van een thema met variaties: een 'air', zoals hier als voorlaatste deel, of een chaconne. De chaconne is per definitie een vorm van variatie. Enkele chaconnes van Händel hebben - vanwege hun markante profiel - een eigen HWV-nummer gekregen. Zo ook de chaconne die vanavond op het programma staat.

De suites van Händel mogen misschien niet al te evenwichtig zijn in structuur en finesse, ze bruisen in ieder geval van vitaliteit. Het lijkt alsof Händel zich niet druk maakt over wat hij zojuist heeft opgeschreven. Zijn creatieve geest is alweer bezig met iets nieuws: de volgende opera, een nieuw oratorium. Melancholie en contemplatie, opgewektheid en uitdaging wisselen elkaar met het grootste gemak af, tot verrassing van de luisteraar. Händels suites zijn telkens een muzikale mengkroes voor zijn originele invallen, zonder beloften en garanties vooraf. Dat maakt ze juist zo boeiend en onweerstaanbaar. Altijd dansen ze.

De bloeitijd van de suite eindigde omstreeks 1750, het jaar waarin Johann Sebastian Bach overleed - voor velen het einde van de muzikale Barok. Nadien hebben diverse componisten nog suites geschreven. Een bekend voorbeeld is Aus Holbergs Zeit van Edvard Grieg; Pjotr Iljitsj Tsjaikovski schreef zijn Mozartiana en ook Ravels Le tombeau de Couperin is onsterfelijk geworden. De suites van Claude Debussy en Igor Stravinsky doen hier niet voor onder. Deze twee componisten blijken niet alleen in hun suites maar ook in andere werken uitdrukkelijk door de dans geïnspireerd. Zij waren op hun beurt uitermate goed op de hoogte van het werk van hun voorgangers, en dat laten ze juist op dit punt horen, elk op geheel eigen wijze. Zo maakt een reeks illustere componisten in de loop van de eeuwen een lange lijn hoorbaar langs allerlei stijlen en vormen, met als inspiratiebron datgene wat hun publiek letterlijk in beweging brengt: de dans.

Préludes van Claude Debussy

Debussy heeft zijn Préludes geschreven voor piano tweehandig. Elk boek ontstond in een paar maanden, in een voor Debussy ongebruikelijk hoog werktempo. Boek I tussen december 1909 en februari 1910, Boek II in de laatste maanden van 1912 en de eerste week van april 1913. Het gaat om tweemaal 12 delen die elk een eigen titel hebben. Opmerkelijk is dat Debussy deze telkens aan het eind van de compositie genoteerd heeft, niet erboven. Hij vond het kennelijk belangrijk dat de luisteraar zijn eigen gevoelens zou kunnen ontwikkelen zonder vooraf door een suggestieve titel beïnvloed te zijn. Het zijn ook geen echte dansen die hij hier noteert. Het is wel muzikale beeldtaal met de idee van een dans.

Eerbetoon aan Claude Debussy in het Alhambra in Granada vanwege één van zijn Préludes

Toelichting 2/2

De volgorde waarin de deeltjes gespeeld worden ligt niet streng vast. Het staat de musicus vrij er naar eigen inzicht en affiniteit een selectie uit te maken, in een willekeurige volgorde. Vaak wordt een veel kleiner aantal dan 12 in een en hetzelfde recital uitgevoerd.

'Ondine' is een verderfelijke waternymf die onschuldige vissers verleidt, het gevaarlijke water van de zee in. Al ziet ze er wondermooi uit, haar verborgen intenties zijn dodelijk.

'Les fées sont d'exquises danseuses' werd geïnspireerd door de gelijknamige illustratie in een kinderboek: "Peter Pan in Kensington Garden", van J.M. Barrie. Het boek was een kerstcadeau-tje voor Claude-Emma Debussy, het dochttertje met de bijnaam "Chouchou", bekend door de suite Childrens Corner.

Tango en Circus Polka van Igor Stravinsky

Igor Stravinsky schreef zijn compositie Tango (W71) in 1940, kort na zijn emigratie naar de Verenigde Staten. Het was het eerste jaar van zijn zeer gelukkige huwelijk met zijn Parijse geliefde, Vera de Bosset. Zij hadden zich gevestigd in Hollywood. Materieel was het echter een moeilijke tijd, want het lukte door allerlei juridische perikelen niet om zijn royalties uit Europa naar de VS over te laten boeken. Daarom begon hij puur commercieel bedoelde stukken te schrijven. Tango, het eerste volledig in Amerika gecomponeerde werkje, is er een van. Het werd een van zijn meest gespeelde pianostukken.

Tango is geschreven in 4/4 maat en opgebouwd uit een bassstructuur van 4 maten. Toch volgt Stravinsky's Tango niet de ritmische logica van de Argentijnse dans. De syncopes vallen op de tweede tel, in plaats van de laatste. Dit roept een bijzondere sfeer op. Het is een tonaal werk; de toonsoort is d kl.t., met een modulatie in het middengedeelte naar g kl.t.

De compositie *Circus Polka*, "gecomponeerd voor een Jonge Olifant" (W74), ontstond in 1942, in opdracht van het circus Barnum and Bailey, door tussenkomst van George Ballanchine. Deze beroemde choreograaf kende het werk van Stravinsky als geen ander, ze werkten jarenlang intensief samen in vele balletproducties. Circus Polka werd in 1942 voor het eerst uitgevoerd, door vijftig olifanten en vijftig ballerina's. Balanchine had kans gezien om de dominante mannetjesolifant werkelijk een choreografie te laten leren; zijn vrouw voerde de ballerina's aan. De olifanten - ook de mannetjes - droegen roze tutu's. Het publiek was razend enthousiast.

Al is de compositie in totaal maar liefst 42 keer gebruikt voor een olifantenballet, Stravinsky heeft er niet ook maar één uitvoering van gezien. Wel publiceerde hij in 1944 een orkestversie van het stuk. Deze is tot het vaste orkestrepertoire gaan behoren. Ook is er een choreografie voor menselijke dansers op gemaakt.

Als contrasubject gebruikte Stravinsky voor Circus Polka een citaat uit de Marche Militaire nr. 1 in D, D733 van Franz Schubert. Toch heeft hij altijd ontkend dat hij dit opzettelijk gedaan had.

Pianosonate nr. 31 in As op. 110 van Ludwig van Beethoven

De Sonate nr. 31 maakt deel uit van een trilogie, de laatste drie pianosonates die Beethoven schreef in 1820-1821. Hij kreeg van de Berlijnse uitgever Adolf Martin Schlesinger het verzoek om drie nieuwe pianosonates te componeren. Schlesinger wilde er goed voor betalen: 30 dukaten per stuk. Dat kwam Beethoven goed uit, want hij had te kampen met een chronisch geldgebrek. De eerste sonate, op. 109, leverde hij binnen een half jaar af. De volgende twee lieten echter nog twee jaar op zich wachten. Dit kwam vrijwel zeker door een samenspel van uiteenlopende factoren.

Artistiek was Beethoven met een paar grootse projecten tegelijk bezig die zijn energie vrijwel opslokten: de Missa Solemnis, de Negende Symfonie en de Diabelli Variaties. Hij was aan dit drietal begonnen toen de inkt van zijn gigantische Hammerklavier Sonate (1818) nog nauwelijks opgedroogd was. Tussendoor schudde hij ook nog reeksen kleine pianowerken - Bagatellen - uit zijn mouw. Het lijkt erop dat hij dit soort ongecompliceerde composities niet alleen voor de portemonnee nodig had, maar ook om creatieve ruimte in zijn hoofd te scheppen. Zijn afnemende gezondheid was een minstens even groot probleem. Zoals bekend hinderde zijn snel toenemende doofheid hem ernstig en daarbij kwamen een steeds terugkerend reuma en geelzucht, de laatste mogelijk als uiting van een alcoholische leveraandoening. Maar er zijn ook aanwijzingen dat de compositorische windstilte van 1821 te maken kan hebben gehad met de dood van 'Die ferne Geliebte', Josephine Brunswik-Deym-Stackelberg, op 31 maart van dat jaar.

Er zijn onderzoekers die menen dat de Sonate in As die in de daarop volgende maanden ontstond, in hoge mate de emotionele turbulentie weergeeft die Josephine's dood bij Beethoven moet hebben veroorzaakt. De kleuring en opbouw van de sonate ondersteunen deze gedachtegang als een revolutionaire muzikale illustratie. De toonsoort As -vier mollen - roept een donkere melancholische sfeer op zonder treurnis. De tempoaanduiding maakt het beeld volledig: *zeer uitdrukkingvol zangerig gematigd* en dan ook nog *vriendelijk - con amabilità (sanft)*. Dit eerste deel kost geen moeite bij het luisteren, het lijkt wel een gezongen meditatie, een menuet-achtige associatie met het Andante Favori - het lievelingsstuk van Josephine. Dan volgt een kort en kernachtig middendeel, alsof het een bagatelle is. Het derde deel is een van de meeste eigenzinnige stukken die Beethoven geschreven heeft. Het Adagio ma non troppo gaat over in een Arioso dolente, door Beethoven 'Klagender Gesang' genoemd. Het hoofdmotief doet denken aan het 'Es ist vollbracht' uit de Johannes Passie van Bach. Dan komt een Fuga tot stand die gebaseerd is op het Dona nobis pacem uit de Missa Solemnis, aan de schetsen waarvan Beethoven juist aan het werk was. De helende werking blijft echter nog even uit. Nog eenmaal keert het Arioso dolente terug, nu 'Ermattend klagend' en uitlopend op totale uitputting: 'Perdendo le forze, dolento'. De afsluitende Fuga wordt 'nach und nach wieder auflebend' gespeeld en verandert onderweg van gedaante. Onopvallend gaat de veelstemmigheid van de fuga over in een hymnische schrijfwijze waarmee de sonate uitmondt in een schitterende melodie met een feestelijke begeleiding. De op hoop gebaseerde dankbaarheid en berusting zijn een feit. Niemand vóór Beethoven had ooit zoiets gedaan.

1. Bron: Jan Caeyers: Beethoven. ISBN 978 90 234 2906 7

Anne de Vries maart 2013

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 06 5700 2004 (inspreken)

financiën
dhr. Ruud Veldhuizen

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353813
Burg. Vermeerlaan 8, 3881 GZ Putten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten

www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via
inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148**

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

Villa Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde

Agenda 2012-2013

- 1 zaterdag 22 september 2012 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Baerle Trio met Maria Milstein (viool), Gideon den Herder (cello), Hannes Minnaar (piano)
- 2 zondag 7 oktober 2012 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Lisa Jacobs (viool) en Ksenia Kouzmenko (piano)
- 3 zaterdag 20 oktober 2012 20 uur Ermelo Lukaskerk
Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)
- 4 zaterdag 10 november 2012 20 uur Zeewolde Open Haven
Duo Bilitis met Eva Tebbe (harp) en Ekaterina Levental (harp & mezzosopraan)
- 5 zondag 25 november 2012 14 uur Nunspeet Sandton Landgoedhotel Vennendal
Leupold Trio 'Con Chitarrone' met Tijmen Huisingh (viool), Wouter Mijnders (cello), Sören Leupold (chitarrone en renaissancefluit)
- 6 zondag 6 januari 2013 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert 'Café Dansant' met Sabine Wüthrich (sopraan), Eva van Grinsven (saxofoon), Daniël Kramer (piano)
- 7 zaterdag 19 januari 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Bart van Oort (fortepiano), Marieke Schneemann (fluit), Francine van der Heijden (sopraan)
- 8 zondag 3 februari 2013 14 uur Nunspeet Landgoedhotel Villa Vennendal
Lendvai Trio met Nadia Wijzenbeek (viool), Ylvali Zilliacus (altviool), Maria Macleod (cello)
- 9 zondag 17 februari 2013 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Fresco Pianotrio met Birthe Blom (viool), Katharina Gross (cello), Yoram Ish-Hurwitz (piano)
- 10 zaterdag 2 maart 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Utrecht String Quartet met Eeva Koskinen (viool), Katherine Routley (viool), Joël Waterman (altviool), Sebastian Koloski (cello)
- 11 zaterdag 16 maart 2013 20 uur Ermelo Lukaskerk
Daria van den Bercken (piano)
- 12 zaterdag 6 april 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Vodenitcharov Pianokwartet met Paul van der Linden (hobo), Joost Hekel (klarinet), Jeroen Billiet (hoorn), Alain de Rijkere (fagot), Boyan Vodenitcharov (fortepiano)

Muzikado

The image features a violin in the lower-left quadrant, with its body in shades of brown and orange. Overlaid on the violin and extending across the frame are several musical staves with black notes and clefs. The background is a light yellow gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 19 euro bij de kassa